

LBRIS

We know
books

Colecția Roman

Lector: Nicoleta Arsenie
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu
Coperta: Florin Afloarei

Editura IDEEA EUROPEANĂ
O.P. 22, C.P. 113, București, 014780
Tel./Fax.: 021-2125692; Tel.: 021-3106618
Comenzi carte prin poștă:
Tel.: 021-2125692
E-mail: office@ideeaeuropeana.ro
www.ideeaeuropeana.ro

© Editura Ideea Europeană

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SUCIU, IOAN

Bătrânii : domeniul Stanislas / Ioan Suci. - București :
Idea Europeană, 2023
ISBN 978-606-594-995-9

821.135.1

Ioan Suci

Bătrânii

Domeniul Stanislas

București, 2023

I

Mă aflam într-un restaurant nu prea luxos, unde mâncasem, și savuram un pahar de vin. La o masă alăturată, foarte apropiată de a mea, erau patru bătrâni. Aveau costume elegante, gri-petrol, toți la fel. Tunși scurt, cu o calotă lăsată în vârful țestei, ca o căciuliță evreiască. Arătau a oameni înstăriți, a patroni de societăți sau directori de bănci. În centrul mesei aveau o sticlă de votcă, și în fața lor niște farfurioare cu alune sau fistic. Pe scena localului apăreau patru tinere, purtând numai niște bikini tip șnur, și peste sânii goi aveau niște buline negre de mărimea unei monede, să le acopere sfârcurile. Ele începură să danseze pe ritmurile unei melodii clasice, modernizate. Vecinii mei au golit niște pahare de votcă, printr-o mișcare sincron, și au sărit pe scenă. Lumina nu era prea puternică. Se cânta acum „Katiușa”. Bătrânii nu mai păreau deloc niște moșnegi cu mișcări executate cu încetinitorul; ei înconjurară mijlocelele fetelor și se lăsară pe vine, aruncând apoi în aer câte un picior, totul executat la unison, cu mare energie. Făcură apoi o horă, intercalând dansatoarele între ei, învârtindu-se foarte repede, și deodată își săltară fetele pe umeri, executând iar figura de lăsare pe vine și îndreptarea pe rând a unui picior: „raz, dva,

tri, cazacioc". Dansul în acest fel era greu și pentru niște executanți profesioniști, darămite pentru niște bătrâni. Deveniseră foarte roșii la față, dar nu era doar culoarea dată de efortul fizic; păreau vopsiți cu duco.

*

În ultima vreme au avut loc niște întâmplări ciudate, legate de bătrâni. La un concurs de maraton organizat în centrul orașului, pe un traseu cuprinzând cartiere vechi și zona de la șosea, au câștigat niște bărbați în vârstă. Locul întâi a fost obținut de Fărămiță Lambru, un bărbat uscățiv de 80 de ani, care a avut un ritm constant pe tot parcursul întrecerii, înaintând ca un robot, mișcând caraghios din brațe și balansând în mod comic din șolduri. Niște prieteni îl tot întrebau la sosire dacă nu le cântă ceva, făcând aluzie la coincidența numelui lui cu cel al unui celebru fost cântăreț lăutar. Pozițiile 2 și 3 au fost ocupate tot de niște bătrâni, cu vârste de peste 85 de ani. La cros au participat și mulți oameni tineri, dar aceștia nu au făcut mare brânză, deoarece au pornit în viteză la început, s-au fâsâit pe drum, unii dintre ei fumând pe ascuns din țigarete dosite pe la buzunarele pantalonilor sau ținând țigara întoarsă în gură, cum fac pușcăriașii. S-a comentat că tinerii, deși aveau forță și energie, nu aveau și rezistență; consumarea timpului lor în fața calculatorului și, mai ales, a telefonului mobil, nu avea darul de a le întări capacitatea de efort fizic îndelungat și nici moralul. Mulți dintre ei considerau sportul și mișcarea fizică o prostie. Dar le plăceau meciurile de fotbal cu echipe celebre. „Bine, dar marilor jucători de fotbal cum de le-a plăcut sportul?” îi puteau întreba cineva. „Creierul lor e foarte mic, ajunge pentru un sport!” ar fi putut ei răspunde.

„Sportivii de performanță sunt, la fel ca prostituatetele, o categorie născută pentru distracția maselor”. În ceea ce mă privește, și eu consideram efortul fizic o mare prostie, mai ales în perioada asta, când tehnica a luat un avânt de neimaginat. Nu mai trebuie să dai la manivelă, pui cheia în contact și mașina o ia la trap. Până și pentru scos cartofii din pământ s-au inventat mașini. Acum, e adevărat că sportul reprezintă efortul pur, fără scop lucrativ. Dar să petreci ore întregi pe o bicicletă, executând același set de mișcări, este în primul rând plictisitor. Nu ți se stimulează gândirea. Numai teatrul îți poate stimula idei. Un alt eveniment ciudat s-a petrecut la concursul de frumusețe. Concurente au trecut diferite probe, purtând diferite toalete. Se știe că piatra de încercare este costumul de baie. Ei bine, dintre toate frumusețile prezente la competiție a câștigat o bătrână. Sigur, nu arăta a bătrână, dar când și-a spus vârsta, întreg juriul a căzut pe spate, cu scaune cu tot. Nu este un fapt chiar așa de extraordinar că o femeie în vârstă arată de nemaipomenit, vezi Tina Turner, Mae West și altele, dar așa la un concurs de frumusețe oarecare, împrejurarea este demnă de a fi remarcată. Mai ales că acolo au mai fost vreo șapte-opt băbății care n-ar fi fost de lepădat. Erau de admirat la ele pielea întinsă și catifelată, ochii albaștri sau verzi, genele umbroase și ironice, năsurile carne și mici, urechiușile delicate și minuscule, carnea albă și fragedă. Un eveniment notabil de la sfârșitul anului a fost concursul de dans modern de la Sala Polivalentă. Perechile purtau haine ușoare, casual spre sport, având câte un număr pe spate. La proba de rock-and-roll s-a remarcat o pereche care a avut niște figuri aproape acrobatice: el o arunca în sus și femeia făcea niște rotiri prin aer, căzând abia apoi în brațele bărbatului; el își lua avânt și trecea printre

picioarele ei, alunecând pe burtă până-n mijlocul ringului. Apoi, venea în pași de cazacioc și-și lua partenera pe umăr, din mers, începând să se rotească amândoi cu o viteză fantastică, formând o singură siluetă de titirez uriaș. Din această postură, femeia fu catapultată în sus, ca expulzată din țeava unui tun, și când ateriză pe parchet i se desprinseră picioarele de trunchi. S-au transportat imediat părțile femeii la ambulanță, și de la spital s-a comunicat ulterior că accidentata este la terapie intensivă, dar întregă. Picioarele i-au fost lipite la loc. A stat câteva luni, mai întâi cuplată la aparate și apoi într-un salon, unde soțul o vizita în fiecare zi, rămânând uneori și peste noapte. Avea 82 de ani, iar bărbatul 89. Se înțelegeau bine. Tot în acea perioadă, s-a auzit în oraș de idila dintre venerabilul profesor doctor Bălăcică – Stolnici și o tânără studentă brunetă și vioaie ca o păstrugă, despre care gurile rele spuneau că ar fi chiar propria fiică, de care uitase din cauza trecerii a unui amar de ani. Întrebată de niște reporteri dacă nu i se pare nepotrivită o astfel de legătură, tânăra a răspuns: „Habar n-aveți voi cât de potrivită e!” Totuși, la plimbările de sâmbătă seara de pe bulevardul central, moșul, pardon, vârstnicul înainta ca un robot ținându-se de baston, iar fata, plină de energie, se învârtea în jurul lui, apucându-se din când în când de măciulie, ca o săritoare la trapez care, după efectuarea salturilor temerare, revine în cabina de sus ținându-se în siguranță de bara acesteia. De fapt, Bălăcică – Stolnici era un bărbat frumos, înalt și drept, iar părul și bărbuța complet albe îi dădeau un aspect de viking aventurier. Întrebat de un student cam insolent dacă făcea față unei tinere cu o jumătate de veac mai mică decât el, venerabilul a răspuns: „Păi, tinere... ce ai întrebat?” Omul repetă ce spusese mai înainte, dar o făcu mai complicată: „De câte ori

pe lună se petrece chestia aia?” El a răspuns: „Păi nu-mi aduc aminte... Eu mai uit, și atunci o luăm de la început. Uneori de câteva ori pe zi!” Venerabilul bărbat putea să meargă pe jos foarte bine, nici nu obosea la drum, dar îi plăcea să se plimbe în scaunul cu roțile. Însoțit de frumoasa țititoare (termenul era acum de două mai adecvat ca de obicei, ea fiind nu numai amanta bătrânului, dar și ținătoare de barele căruciorului), cutreiera locuri de distracție, saloane de dans. Odată ajunși în localul respectiv, bătrânul își împingea căruciorul cât colo și-și lua partenera la dans, realizând cu energie și aplomb figurile care se cereau, cunoscând bine și ritmurile noi. Deseori se nimereau în centrul ringului de dans și fata arunca priviri pline de mândrie în jur. „Moșule, ce tânăr ești!” – părea să fie deviza bătrânului dansator, care, în acele momente de mișcare, cu lumina, de multe ori, cam estompată, cu umbre scurte care ascundeau fețele zbânțuitorilor, fostul boier nu arăta deloc a bătrân, și cine nu-l cunoștea sau l-ar fi văzut acolo pentru prima oară, nu i-ar fi dat mai mult de 45 sau 49 de ani. Ciudata pereche putea fi văzută prin locurile din centrul vechi, ea mereu agățată de gâtul bărbatului cu amândouă mâinile, ca o înecată care trebuie trasă la mal. După trei nopți petrecute fără pauză într-un hotel (nu ieșiseră nicăieri) comandară o masă copioasă la room-service, și doi tineri chelneri au sosit cu o masă pe roțile pe care se aflau diferite bunătățuri și o sticlă de vin de calitate. Era ora 11 dimineața. Porumbeii nu s-au atins de băutura, în schimb au început să mănânce de cum au apărut bucatele, nelăsându-le timp oamenilor să le aranjeze pe masa cea mare din încăpere. Fata a mâncat cu mâinile, ca o papuașă prizonieră de război, iar el, cu toate că folosea tacâmurile, băga bucăți mari în gură, înghițind repede și pe nemestecate. Pentru

o clipă, cei doi chelneri rămaseră cu gurile căscate, deși misiunea lor era să fie discreți și să nu stea să se uite în gurile clienților. Dar ceea ce-i reținură cel mai mult a fost faptul că atât bătrânul, cât și tânăra erau goi pușcă, nu catadixiseră să ia pe ei ceva haine, cât de cât. Femeia avea un corp ca din revistele porno, iar bătrânul arăta și el foarte bine și foarte dotat; deși avea părul complet alb, acesta nu părea al unui vârstnic, era ca o calotă bine tunsă și dădea impresia că aparține unui bărbat de cel mult 50 de ani care-și vopsise părul să arate ca argintiu. Un chelner se grăbi să desfacă vinul, să nu existe motivul de a fi respins la plată ca nebăut. În maximum șase-șapte minute mâncarea se termină complet și chelnerii își retraseră masa mobilă pe care se afla și vinul destupat și neatins. Deodată prin ușa deschisă de chelneri pătrunse în goană o femeia uriașă, o făptură care arăta ca o focă, cu un corp ca un obuz rusesc și o rochie strâmtă incomodă. Ea se repezi direct spre părul tinerei, urlând:

– Te distrug, nenorocitul, curvar ordinar! se adresase bărbatului, dar avea mâinile peste capul tinerei femei.

– Potolește-te, femeie, doar suntem divorțați!

– Stai, că-ți arăt eu divorț! Reuși s-o doboare pe fata la podea, tânăra era încă dezbrăcată, dar fiind mai agilă, se eliberă și schimbară pozițiile. Bărbatul interveni și el și-i legară „focii” mâinile. Fata se duse pe holul hotelului și aduse de acolo o ladă mare pe rotile, de fapt un coș de adunat rufe; băgară femeia-focă în acel coș, cu mâinile și picioarele legate cu șnururi luate de la draperii și cu un căluș în gură, apoi o lăsară undeva pe culoarul lung al hotelului, să zacă acolo. Mârâiala ei se auzea slab din interiorul coșului, numai că se afla într-un colț izolat, pe unde nu trecea nimeni.

Un alt caz ciudat a fost acela al sculptorului Ion Sfiosu, de 71 de ani, care lucra de ani buni la un grup statuar reprezentând-o pe Albă ca zăpada și cei șapte pitici; el s-a îmbolnăvit brusc, a luat o răceală sau chiar un covid și a fost internat la Spitalul Universitar, alături de alți bolnavi. Familia și prietenii l-au vizitat câteva zile la rând, când el era conștient și cu un moral destul de bun, apoi, în a cincea zi, n-a mai fost găsit în salon. Fusese transferat la terapie intensivă, cu o mască de oxigen pe figură. Artistul era un bărbat falnic, înalt și lat în spate, iar mulțimea anilor lui nu-l strâmbaseră statura deloc. Se lăsase de fumat cu vreo zece ani în urmă și diminețile făcea o tură de alergare prin cartier, o jumătate de oră. Deși la bătrânețe omul se îmbolnăvește ușor, el se menținuse fără probleme până-n prezent. Familia începu pregătiri de înmormântare. Regretul sculptorului era acela, mărturisit în salonul de spital, că nu-și terminase de executat grupul statuar, făcând numai șase pitici – și pe Albă ca zăpada. Presa culturală l-a ținut în atenție, amintind de toate realizările lui, de locurile unde au fost amplasate statuile și notorietatea lor. În perioada cât fusese în salonul comun, el se împrietenise cu doi bătrâni, cu care îi plăcea să discute. Unul era strungar și altul fost antrenor de canotaj, ambii pensionari. Ion Sfiosu era un om foarte sociabil, deseori, când era sănătos, îi plăcea să stea de vorbă cu oamenii prin piețe, la frizer rămânea și după ce fusese tuns, acosta lumea pe stradă, se adresa copiilor și apoi mamelor, întreba bătrânii întâlniți în cale de vârstă și le ura „la mulți ani!”. Colegii de salon ai sculptorului nimeriră la terapie intensivă în același timp cu el, dar în saloane diferite. Într-o după-amiază veni la spital un cioclu, să-l măsoare. Dar bolnavul nu mai era acolo. Împreună cu cei doi amici din spital, Sfiosu fugise la pescuit, tocmai

la Dunăre, cu mașina strungarului. Acesta din urmă avea o camionetă Ford veche și hârbuită, care totuși funcționa foarte bine, numai că scotea un zgomot ca de avion. Aveau o barcă de cauciuc și ustensile moderne, adunate cu pasiune din timp de către fostul strungar, care era un împătimit al pescuitului. Au fost căutați, dar barca lor mergea pe sub vegetația de la mal, ajungând până spre partea cealaltă, spre bulgari. O cavalcadă de vârtejuri au prins barca lor, au învârtit-o și au dezechilibrat-o, și oamenii au căzut în apă. Sculptorul a reușit să înoate înapoi până la malul românesc, dar ceilalți confrăți de aventură n-au mai apărut. Se pare însă că se salvară în țara vecină – îi văzuseră niște pescari dintr-o șalupă. Ion Sfiosu își avea atelierul de sculptură într-un palat vechi părăsit, în curs de degradare, într-o încăpere recondiționată care fusese salon de primiri oaspeți. Acolo și-a terminat complexul sculptural la care lucra, dându-i viață și celui de-al șaptelea pitic și mai făcând unele retușuri.

Pe Stanislas l-am cunoscut întâmplător; alerga pe stradă și a dat peste mine, din neatentie. Ca să-și spele greșeala, m-a invitat la o bere. Era un bărbat care arăta cam de vreo 50 de ani, dar în realitate era mult mai bătrân. El mi-a spus că mă cunoaște bine, dar n-a putut să-mi spună cum mă cheamă. Dar că-mi știe bine calitățile și defectele. Apoi m-a îndemnat să-l urmez. El a plătit berile și am ieșit din local, îndreptându-ne spre o mașină verde tip SUV. Stalislas s-a urcat la volan și mi-a deschis portiera din dreapta lui.

– Poate o să te mire locul în care mergem! mi-a zis el; n-am răspuns. Comportarea lui era un pic cam nepoliticoasă, fiindcă semăna cu o răpire. Nu mă întrebasese, dacă făceam un drum mai lung, dacă eram dispus pentru călătorie, dacă aveam timp pentru așa ceva etc. Mă mai

îngrijora felul în care conducea, ca un nebun. Mergea în mare viteză, neîncetînd deloc la curbe, trecând de câteva ori pe roșu, de parcă eram în vreo misiune de salvare de urgență. Mai folosea și un clacson foarte sonor, aducea cu o sirenă de tren.

– Mergem într-o localitate deosebită! îmi mai comunică el.

– Da? am făcut eu.

– Poate o să mă-ntrebi prin ce e deosebită!

– Prin ce?

– Este satul meu natal!

Iar n-am mai zis nimic, ținându-mă bine de bordul mașinii pentru că viteza și zguduielele vehiculului erau greu de suportat.

– Doar știi că se apropie sărbătorile! Tradiții, socoteli!

– Ce sărbători? am întrebat.

– Ia mai dă-te... Stanislas m-a înjurat foarte urât. Nici nu vreau să precizez cum anume. Dar brusca lui transformare într-un golan m-a frapat, până în acel moment fusese aproape un gentleman, făcând abstracție de condusul acelei mașini cu demență.

Am ajuns în centrul unei localități din zona deluroasă și el mi-a făcut semn să cobor. Ne aflam într-o mică piață, într-un rotond care avea în mijloc o statuie a unui dorobanț care-și încărca o pușcă. În preajmă se mai aflau două-trei clădiri mai răsărite, probabil primăria și vreun hotel, o biserică.

– Să mergem! a zis el, apucând-o pe o cărare dintre două clădiri.

Am ajuns la poalele unui deal, la gura unei peșteri. N-am avut prea mult timp de gândire, fiindcă omul mă împinse înăuntru. De la intrarea în acea gaură de sobolan pornea un povârniș care mă făcu să prind viteză

spre interior. Stanislas îmi strecurase în mână o țevă de fier. Îmi spuse: „Omoară-l!” N-am avut când să-l mai întreb despre cine sau despre ce era vorba. După vreo trei-patru pași se făcu întuneric. Era beznă ca-ntr-o mină neluminată. Atunci am auzit un răget înspăimântător, ca de leu furios sau cam așa ceva. Concomitent, am simțit o groaznică arsură sau mușcătură și mi-a trecut prin cap ideea că mâna mea stângă și umărul stâng îmi fuseseră smulse. Probabil că așa simți când te nimerește vreun obuz de pe câmpul de luptă. Dar îmi mai rămăsese mâna dreaptă, în care aveam ranga. Am lovit puternic în stânga și-n dreapta, așa ca și cum m-aș fi duelat cu cineva invizibil; nu vedeam nimic, absolut nimic. Auzeam doar un fel de fâșâit, niște lipăieli ca de tălpi goale călcând pe niște pietre și o gâfâială teribilă. Probabil că așa se auzea în peștera uriașului Polifem, după ce Ulise îi luase vederea singurului ochi pe care-l avea golemul, înfigându-i un țărnuș aprins în frunte. N-am nimerit nimic, doar m-am obosit peste măsură. Deodată m-am trezit afară din peșteră, întreg și nevătămat. Doar partea stângă o simțeam ca lovită de vreo armă cu șocuri electrice. Eram pe drumul prăfuit de lângă intrarea în peșteră. Nu era nici urmă de Stanislas sau de mașina lui. Încercând să fac niște pași, m-am împiedicat de un corp omenesc. La picioarele mele zăcea cadavrul unui boschetar. M-am aplecat să mă uit mai bine; bărbatul, foarte prost îmbrăcat, purta pe față urmele unor lovituri. Dar n-avea semne de atingeri cu vreun corp contondent, cum fusese ranga mea, ci mai curând aduceau cu șfichiuri de bici. I-am apucat o mână pentru a-i lua pulsul. Omul avea o barbă deasă și aceasta poate că-l protejase puțin de lovituri. S-au auzit sirenele mașinilor de poliție și cele ale salvărilor. După niciun minut, vehiculele și-au făcut apariția în preajma

noastră, iar de undeva un polițist s-a aruncat spre mine doborându-mă la pământ, cu fața-n jos.

– Ce faci, măi omule? am îngăimat eu. Polițistul nu mi-a răspuns, în schimb mi-a pus niște cătușe, legându-mi mâinile la spate, și apoi ajutându-mă să mă ridic. Din celelalte mașini au coborât doi polițiști bătrâni și din salvare au apărut doi brancardieri cu o targă. Unul dintre asistenți i-a luat mâna boschetarului, iar celălalt îl fotografie cu telefonul. Cel care cerceta pulsul omului spuse:

– Are puls! Dar foarte slab! N-are! Are! N-are!

– Are sau n-are? strigă spre el unul dintre polițiștii în uniformă.

Brancardierii l-au săltat pe rănit pe targă și l-au dus la mașina roșie. L-au băgat în spate și au plecat în trombă. Polițiștii, unul înalt și slab și altul scund și gras, se purtau foarte brutal, dovedindu-se destul de în forță pentru vârsta lor. Păreau chemați direct de la pensie și puși să poarte niște uniforme cu numere mai mari decât era măsura lor. Când te uitai la cel înalt ți-era frică să nu alunece îmbrăcămintea de pe el și să rămână în pielea goală. În ceea ce-l privește pe polițistul gras, acesta părea înfășurat într-un sac de dormit. M-au vârat în mașina lor, în despărțitura din spate, compartiment separat de locurile din față printr-o plasă de sârmă care părea luată de la un coteț de găini; erau chiar și câte-un fulg pe ici, colo.

– Da' de unde a părut boschetarul ăsta în satul nostru? întrebă grasul, care era la volan.

– Habar n-am! am răspuns.

– Tu să taci! se întoarce spre mine șoferul polițist.

– Habar n-am, zise și slăbănogul, poate o fi coborât din tren.

– Păi noi avem aici tren?